

**PROCEDURY POSTĘPOWANIA
W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH
W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 25 IM. JANA PAWŁA II W ZABRZU**

Podstawy prawne stosowanych procedur:

- 1) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich /Dz. U. z 1982 r. Nr 35 poz. 228 z p. zm. - tekst jednolity Dz. z 2002 r. Nr 11 poz. 109 z / oraz przepisy wykonawcze w związku z ustawą /.
- 2) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi /Dz. U. Nr 35, poz. 230 z p. zm./
- 3) Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii /Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz. 198/.
- 4) Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji /Dz. U. Nr 30 poz. 179 z późn. zm./
- 5) Zarządzenie Nr 15/97 Komendanta Głównego Policji z dnia 16 czerwca 1997 r. w sprawie form i metod działań policji w zakresie zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości nieletnich.
- 6) Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty /Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 z późn. zm./
- 7) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem /Dz. U. Nr 26, poz. 226/.
- 8) Rozporządzenie MENiS z dnia 31.12.2002r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003r. Nr 6, poz. 69).

1. Procedura postępowania wobec ucznia zagrożonego demoralizacją.
2. Procedura postępowania wobec przejawów agresji i przemocy (fizycznej i psychicznej) w szkole.
3. Procedura postępowania w przypadku nagłego zachorowania lub złego samopoczucia ucznia w szkole.
4. Procedura postępowania z uczniami, którzy ulegli wypadkowi na terenie szkoły.
5. Procedura postępowania wobec ucznia uciekającego z lekcji.
6. Procedura postępowania w przypadku przywłaszczenia lub zniszczenia cudzego mienia.
7. Procedura postępowania w przypadku dewastacji mienia.
8. Procedura postępowania w przypadku gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków.
9. Procedura postępowania w sytuacji znalezienia na terenie szkoły substancji przypominającej narkotyk.
10. Procedura postępowania w sytuacjach posiadania przedmiotów niedozwolonych na terenie szkoły.

I. PROCEDURA POSTĘPOWANIA WOBEC UCZNIĄ ZAGROŻONEGO DEMORALIZACJĄ.

Dotyczy ucznia, który narusza zasady współżycia społecznego – używa wulgarnych słów, nie stosuje się do poleceń nauczyciela, wchodzi w konflikt z rówieśnikami, nie wywiązuje się z obowiązków ucznia.

Działania podejmuje się z zachowaniem hierarchii:

1. Nauczyciel koryguje zachowanie ucznia i przeprowadza z nim rozmowę.
2. Informuje wychowawcę o problemie.
3. Wychowawca koryguje zachowanie ucznia i przeprowadza z nim rozmowę.
4. Informuje rodziców o niewłaściwym zachowaniu dziecka.
5. W sytuacji gdy zachowanie ucznia w dalszym ciągu budzi niepokój wychowawca informuje pedagoga szkolnego.
6. Pedagog z wychowawcą przeprowadzają rozmowę z uczniem zobowiązując go do poprawnego zachowania; mogą podpisać z nim kontrakt.
7. W dalszej kolejności pedagog wzywa do szkoły rodziców i razem z wychowawcą przeprowadza z nimi rozmowę zobowiązując ich do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. Wspólnie ustalają formy współpracy i szukają rozwiązań problemu.
8. W razie potrzeby organizuje się spotkanie rodziców z dyrekcją szkoły oraz wychowawcą lub pedagogiem.
9. W przypadku niedotrzymania ustaleń i brakiem poprawy w zachowaniu ucznia, pedagog szkolny w porozumieniu z dyrektorem szkoły o zaistniałej sytuacji pisemnie powiadamia Sąd Rodzinny.

II. PROCEDURA POSTĘPOWANIA WOBEC PRZEJAWÓW AGRESJI I PRZEMOCY (FIZYCZNEJ, PSYCHICZNEJ) W SZKOLE

1. W przypadku zaobserwowania agresji (fizycznej, psychicznej, czy słownej) przez **osobę dorosłą** przerywa ona niezwłocznie to zdarzenie oraz identyfikuje uczniów biorących udział w tym zdarzeniu (ofiara, agresor, świadek). Zaistniałe zdarzenie zgłasza wychowawcy klasy. Natomiast **uczeń będący świadkiem lub ofiarą** zachowań agresywnych zgłasza zaistniały fakt nauczycielowi dyżurującemu w danym momencie, wychowawcy klasy lub świetlicy, pedagogowi szkolnemu, bądź innemu pracownikowi szkoły.
2. Powiadomiony o zaistniałej sytuacji nauczyciel rozmawia ze sprawcą przemocy i poszkodowanym, ew. ze świadkiem oraz możliwie szybko przekazuje wychowawcy informację nt. zdarzenia.
3. Jeżeli w procedurze uczestniczy więcej niż jedna osoba, należy w celu ustalenia okoliczności zaistniałego konfliktu rozmawiać z każdą z osobą osobno, zaczynając od lidera, a następnie ze wszystkimi uczestnikami zajęcia jednocześnie.
4. Wychowawca ustala okoliczności zdarzenia, dokonuje oceny skali problemu, wyraża komunikat o zakazie zachowań agresywnych i zadośćuczynieniu, sporządza notatkę w zeszytcie uwag oraz informuje rodziców o agresywnym zachowaniu dziecka.
5. W przypadku ponownego wystąpienia zachowań agresywnych u danego ucznia wychowawca powiadamia pedagoga szkolnego, a w przypadku następnych przejawów agresji pedagog zawiadamia dyrekcję szkoły. Rozmowy prowadzone są wówczas z zachowaniem następującej hierarchii:
 - I. Wychowawca – pedagog – uczeń (adnotacja w dzienniku/ zeszytcie uwag, rodzice zostają poinformowani, uczeń otrzymuje upomnienie, ew. zostają zastosowane inne adekwatne kary regulaminowe)
 - II. Wychowawca – pedagog – uczeń – rodzice (zostaje zawarty kontrakt, rodzicom ucznia zostaje zaproponowana pomoc specjalistów)
 - III. Wychowawca – pedagog – uczeń – rodzice – dyrektor (w przypadku złamania kontraktu – nagana dyrektora lub na wniosek zespołu wychowawczego przeniesienie ucznia do innej równoległej klasy)
6. W sytuacji zdarzenia o szczególnie drastycznym przebiegu (pobicie, rozbój, uszkodzenie ciała, itp.) wychowawca natychmiast powiadamia dyrekcję szkoły i pedagoga.

7. Wychowawca może podjąć decyzję o podpisaniu kontraktu z uczniem przejawiającym agresję, który będzie miał na celu zmianę postawy ucznia, a jako skutek eliminację nieakceptowanych zachowań. Kontrakt powinien zawierać listę zobowiązań, czas jego obowiązywania, a także podpis ucznia, jego rodzica, nauczyciela – wychowawcy oraz pedagoga szkolnego i ew. dyrektora. Kontrakt zawierany jest na określony czas, o którym decyduje wychowawca (wzór kontraktu w załączeniu).
8. Nauczyciele mający bezpośredni kontakt ze sprawcą zachowań agresywnych powinni być poinformowani o treści kontraktu i wyczuleni na stosowne reagowanie, gdyż są oni źródłem informacji nt. zachowania sprawcy.
9. W sytuacji, gdy uczeń w dalszym ciągu pozostaje agresywny, a jego rodzice odmawiają współpracy, dyrektor szkoły, bądź osoba przez niego upoważniona, powiadamia Policję (specjalistę ds. nieletnich) lub składa wnioski do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację rodzinną ucznia przejawiającego zachowania agresywne. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.
10. W przypadku nieskuteczności zastosowania szkolnej procedury interwencyjnej dopuszcza się możliwość przeniesienia ucznia do innej szkoły w porozumieniu i za zgodą Kuratorium Oświaty.
11. W przypadku szczególnie niebezpiecznym, o drastycznym przebiegu (pobicie, rozbój, uszkodzenie ciała, itp.) lub, gdy sprawca agresji nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana, osoba wyznaczona przez dyrektora szkoły powiadamia Policję i zabezpiecza ewentualne ślady przestępstwa.

III. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU NAGŁEGO ZACHOROWANIA LUB ZŁEGO SAMOPOCZUCIA UCZNIA W SZKOLE

1. W przypadku zgłoszenia przez dziecko złego samopoczucia lub zaobserwowania u ucznia niepokojących objawów chorobowych nauczyciel powinien:

- ustalić rodzaj dolegliwości,
- wyznaczyć ucznia, który uda się po higienistkę, a w razie jej nieobecności innego pracownika szkoły.

2. Higienistka szkolna udzieli stosownej pomocy przedlekarskiej i w razie konieczności poinformuje telefonicznie rodziców lub prawnych opiekunów o dolegliwościach dziecka.

3. W przypadku nieobecności higienistki inny pracownik szkoły wykonuje te same czynności co higienistka.

4. Rodzic lub prawny opiekun podejmuje decyzje dotycząca dalszej opieki nad dzieckiem.

4. W przypadku braku kontaktu z rodzicami przy ustępujących dolegliwościach szkoła zapewnia dziecku dalszą opiekę.

5. W przypadku nieustępujących lub nasilających się dolegliwości higienistka lub pracownik szkoły wzywa pogotowie ratunkowe.

IV. PROCEDURA POSTĘPOWANIA Z UCZNIAMI, KTÓRZY ULEGLI WYPADKOWI NA TERENIE SZKOŁY

Definicja:

Wypadek ucznia – nagłe zdarzenie powodujące uraz lub śmierć wywołane przyczyną zewnętrzną, które nastąpiło w czasie pozostawania ucznia pod opieką szkoły:

- na terenie szkoły,
- poza terenem szkoły (wycieczki, wyjścia pod opieką nauczycieli, „zielona szkoła”).

Cele procedury: zapewnienie profesjonalnych działań pracowników szkoły gwarantujących poszkodowanemu uczniowi należytą opiekę i niezbędną pomoc.

Zakres: procedura obejmuje i reguluje działania pracowników w sytuacji zaistnienia wypadku ucznia.

Osoby odpowiedzialne:

1. Dyrektor.
2. Nauczyciele.
3. Pracownicy niepedagogiczni szkoły.

Opis działań:

1. Pracownik szkoły, który powziął wiadomość wypadku ucznia:

- a) niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę, w szczególności sprowadzając fachową pomoc medyczną, a w miarę możliwości udzielając poszkodowanemu pierwszej pomocy zgodnie z zasadami postępowania przy udzielaniu pierwszej pomocy,
- b) nie dopuszcza do zajęć lub przerywa je wyprowadzając uczniów z miejsca zagrożenia, jeżeli miejsce, w którym są lub będą prowadzone zajęcia może stwarzać zagrożenie dla bezpieczeństwa uczniów,
- c) niezwłocznie powiadamia dyrektora szkoły.

Jeśli nauczyciel ma w tym czasie zajęcia z klasą – wysyła jednego z uczniów z wiadomością o zdarzeniu do sekretariatu szkoły.

2. **O każdym** wypadku dyrektor szkoły lub nauczyciel pod opieką, którego przebywał uczeń w chwili wypadku, powiadamia rodziców poszkodowanego ucznia. Osoba informująca rodzica, odnotowuje ten fakt w zeszycie powiadomień rodziców podając dane osoby, z którą rozmawiała oraz datę i godzinę powiadomienia matki/ojca ucznia o wypadku.

3. Przy lekkich przypadkach (brak wyraźnych obrażeń – np.: widoczne tylko lekkie zaczerwienienie, zadrapanie, lekkie skaleczenie), po udzieleniu pierwszej pomocy

poszkodowanemu uczniowi, nauczyciel, dyrektor lub osoba udzielająca pierwszej pomocy, powiadamiając rodzica o zdarzeniu ustala z nim:

- a) potrzebę wezwania pogotowia,
- b) potrzebę wcześniejszego przyścia rodzica,
- c) godzinę odbioru dziecka ze szkoły w dniu zdarzenia.

Informację o powyższych ustaleniach powiadamiający zamieszcza również w zeszycie powiadomień rodziców.

4. W każdym trudniejszym przypadku (widoczne obrażenia, urazy, niepokojące objawy) nauczyciel, dyrektor szkoły lub osoba udzielająca pomocy wzywa pogotowie ratunkowe.

5. O każdym poważniejszym wypadku dyrektor szkoły zawiadamia niezwłocznie organ prowadzący i pracownika, któremu powierzono zadania służby BHP.

6. O wypadku śmiertelnym lub ciężkim pobiciu dyrektor szkoły zawiadamia niezwłocznie prokuratora i kuratora oświaty.

7. O wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia, dyrektor szkoły zawiadamia niezwłocznie państwowego inspektora sanitarnego.

8. Jeżeli wypadek został spowodowany niesprawnością techniczną pomieszczenia lub urządzeń, miejsce wypadku pozostawia się nienaruszone. Dyrektor zabezpiecza je do czasu dokonania oględzin lub wykonania szkicu przez zespół powypadkowy.

9. Jeżeli wypadek zdarzył się w czasie wyjścia, imprezy zorganizowanej poza terenem szkoły, wszystkie stosowne decyzje podejmuje opiekun grupy/kierownik wycieczki i odpowiada za nie.

10. Dyrektor szkoły powołuje członków zespołu powypadkowego:

- a) w skład zespołu wchodzi pracownik, któremu powierzono zadania służby BHP oraz pracownik szkoły przeszkolony w zakresie BHP,
- b) jeżeli w składzie zespołu nie może uczestniczyć pracownik służby BHP, w skład zespołu wchodzi dyrektor szkoły oraz pracownik szkoły przeszkolony w zakresie BHP.

V. PROCEDURA POSTĘPOWANIA WOBEC UCZNIĄ UCIEKAJĄCEGO Z LEKCJI

1. Nauczyciel prowadzący zajęcia wpisuje do dziennika nieobecność.
2. Po zakończeniu lekcji informuje o tym fakcie wychowawcę klasy lub pedagoga.
3. Wychowawca (lub pod jego nieobecność pedagog szkolny) niezwłocznie powiadamia rodziców ucznia.
4. Nieobecność tego typu pozostaje nieusprawiedliwiona.
5. W przypadku gdy uczeń wagaruje pedagog z wychowawcą przeprowadzają rozmowę z uczniem zobowiązując go do poprawnego zachowania; mogą podpisać z nim kontrakt.
6. Pedagog (telefonicznie lub pisemnie za porozumieniem z dyrektorem szkoły) wzywa do szkoły rodziców i razem z wychowawcą przeprowadza z nimi rozmowę zobowiązując ich do szczególnego nadzoru nad dzieckiem.
7. W razie potrzeby organizuje się spotkanie rodziców z dyrekcją szkoły oraz wychowawcą lub pedagogiem.
8. W przypadku gdy uczeń nadal nie uczęszcza do szkoły dyrektor podejmuje stosowne działania określone w przepisach oświatowych.

VI. PROCEDURA W PRZYPADKU PRZYWŁASZCZENIA LUB ZNISZCZENIA CUDZEGO MIENIA

1. Interwencje podejmuje pracownik pedagogiczny, który był świadkiem zajścia lub któremu został zgłoszony fakt dokonania przez ucznia przywłaszczenia.

2. Nauczyciel:

1. jest zobowiązany do wyjaśnienia okoliczności zajścia i ustalenia sprawcy oraz przeprowadzenia z nim rozmowy wychowawczej,
2. dokonuje wpisu o zajściu w dzienniku klasowym,
3. powiadamia wychowawcę sprawcy o problemie.

3. Wychowawca:

1. informuje pisemnie rodziców (opiekunów prawnych) sprawcy i pokrzywdzonego o incydencie i podjętych działaniach.
2. w przypadku nie odzyskania przywłaszczonej rzeczy wzywa rodziców (opiekunów prawnych) do przybycia do szkoły w wyznaczonym przez siebie terminie w celu wyjaśnienia sprawy.
3. w sytuacji braku możliwości wyjaśnienia sprawy z dzieckiem i jego rodzicami (opiekunami prawnymi) wychowawca informuje o problemie pedagoga/dyrektora szkoły, który podejmuje decyzję o ponownym wezwaniu do wyrównania szkody lub kieruje sprawę do wyjaśnienia na policję.

VII. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU DEWASTACJI MIENIA

1. Zatrzymanie lub odnotowanie ucznia, który dopuścił się dewastacji mienia, przez świadka wydarzenia.
2. W przypadku braku możliwości ustalenia sprawcy/sprawców, rozmowa z wszystkimi osobami mogącymi się znajdować w miejscu zdarzenia, podjęcie czynności mających na celu ustalenie sprawcy/sprawców.
3. Zabezpieczenie zdewastowanego mienia przez nauczyciela.
4. Poinformowanie o zaistniałym fakcie wychowawcy i dyrektora szkoły.
5. Odnotowanie świadków zdarzenia przez nauczyciela.
6. Dokonuje wpisu o zdarzeniu w dzienniku klasowym,
7. Poinformowanie rodziców o zdarzeniu i wezwanie do szkoły na rozmowę.
8. Rozmowa z rodzicami w obecności ucznia, wychowawcy, świadków zdarzenia oraz pedagoga i dyrektora szkoły w celu ustalenia ewentualnego pokrycia kosztów naprawy zdewastowanego mienia.
9. Ukazanie ucznia – nagana, a w sytuacji gdy uczeń okazuje skruchę i brak wcześniejszych uwag dotyczących zachowania – rozmowa ucznia i rodziców z pedagogiem szkolnym.
10. W razie gdy rodzice nie stawiają się na wezwanie, zawiadomienie policji (gdyż dewastacja mienia w miejscu publicznym jest przestępstwem ściganym z urzędu).

VIII. PROCEDURY W PRZYPADKU, GDY NAUCZYCIEL PODEJRZEWA, ŻE NA TERENIE SZKOŁY ZNAJDUJE SIĘ UCZEŃ BĘDĄCY POD WPŁYWEM ALKOHOLU LUB NARKOTYKÓW

Jeśli nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków, powinien powiadomić o swoich przypuszczeniach **wychowawcę klasy, pedagoga oraz dyrekcję szkoły**. Następnym działaniem będzie:

1. Odizolowanie ucznia, ale ze względów bezpieczeństwa nie należy pozostawiać go samego. Trzeba stworzyć warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie.
2. Wezwanie lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej.
3. Zawiadomienie o tym fakcie rodziców/opiekunów, których trzeba zobowiązać do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły. Gdy rodzice/opiekunowie odmówią odebrania dziecka, o pozostaniu ucznia w szkole czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia albo przekazaniu go funkcjonariuszom policji decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły.
4. Dyrektor szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę policji, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu odmawiają przyjscia do szkoły.
5. Z przeprowadzonych działań sporządza się notatkę służbową, którą podpisują osoby uczestniczące w podjętych czynnościach.
6. Wychowawca dokonuje odpowiedniego wpisu w zeszycie uwag i wyciąga konsekwencje zgodne z systemem kar zapisanym w statucie.

IX. PROCEDURY W SYTUACJI ZNALEZIENIA NA TERENIE SZKOŁY SYBSTANCJI PRZYPOMINAJĄCEJ NARKOTYK

1. Nauczyciel, zachowując środki ostrożności, zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji, próbuje (jeśli to możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić do kogo znaleziona substancja należy.
2. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły, który niezwłocznie zawiadamia policję.
3. Po przyjeździe policji przekazuje zabezpieczoną substancję i informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.
4. Z przeprowadzonych działań sporządza się notatkę służbową, którą podpisują osoby uczestniczące w podjętych czynnościach.

X. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJI POSIADANIA PRZEDMIOTÓW NIEDOZWOLONYCH NA TERENIE SZKOŁY

Przedmioty niedozwolone: ostre narzędzia z wyjątkiem przyborów szkolnych, proce, drewniane palki, twarde piłeczki, łańcuchy itp.

1. Nakłonienie ucznia do oddania niebezpiecznego przedmiotu,
 - jeżeli uczeń odmawia oddania przedmiotu zabronionego należy go poinformować, że ma taki obowiązek,
 - w przypadku dalszej odmowy, uczeń ponosi konsekwencje za złamanie regulaminu szkolnego;
 - w przypadku, gdy użycie zabronionego przedmiotu może stanowić zagrożenie dla życia lub zdrowia natychmiastowe powiadomienie dyrekcji szkoły, która zawiadamia policję.
2. W każdym przypadku powiadomienie rodziców, wychowawcy i dyrekcji szkoły, także kuratora sądowego, (jeżeli uczeń jest pod jego opieką); obniżenie punktacji z zachowania.